

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **T. M.**, zastoupené Mgr. Ondřejem Rejskem, advokátem se sídlem Buzulucká 431, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2006, č. j. OAM-1084/VL-10-K01-2006, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 7. 2007, č. j. 29 Az 69/2006 - 22,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 7. 2007, č. j. 29 Az 69/2006 - 22, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 6. 12. 2006, č. j. OAM-1084/VL-10-K01-2006, kterým jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz., v němž poukázal na svou primární funkci vrcholného soudního orgánu ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví, a to zajištění jednoty a zákonnosti rozhodování soudů ve správním soudnictví (§ 12 odst. 1 s. ř. s.). Při plnění svých povinností se pak Nejvyšší správní soud snaží o rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. V uvedeném rozhodnutí se ke střetu těchto dvou zájmů uvádí: *„Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu a tedy i efektivitu práva.“* Institut nepřijatelnosti činí z kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany mimořádný opravný prostředek omezený na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost je dle § 104a s. ř. s. přípustná pouze tehdy, pokud rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. Tyto závěry Nejvyšší správní soud opírá i o konstantní judikaturu Ústavního soudu (viz např. náleze ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, *Sbírka nálezů a usnesení*, sv. 24, str. 222-223; obdobně též náleze ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, *Sbírka nálezů a usnesení*, sv. 31, str. 149): *„[...] žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“*

V dalším textu již zmíněného rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, Nejvyšší správní soud vykládá neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Dle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je tedy nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V dané věci stěžovatelka uplatnila toliko kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. s tím, že napadený rozsudek je: 1) nezákonný pro nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem a 2) nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, přičemž tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci.

Uvedla přitom, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, a to v souvislosti se svými jazykovými problémy, neboť nehovoří kazašským jazykem – její mateřštinou je ruský jazyk – a tyto osoby jsou v Kazachstánu diskriminovány. Domnívá se tedy, že náleží k určité sociální skupině a že je v jejím případě dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu; krajský soud proto její věc po právní stránce nesprávně posoudil. Současně je stěžovatelka toho názoru, že jsou u ní naplněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to z důvodu hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy spočívající v ponižujícím zacházení, jemuž by byla v případě návratu do Kazachstánu vystavena. Je totiž objektivně

ponižující a pokořující, je-li dívka či žena, která nevyznává islám, nucena oblékat se jako muslimka a studovat korán. V této souvislosti stěžovatelka považuje závěr krajského soudu o tom, že namítané skutečnosti nelze podřadit pod mučení, nelidské či ponižující zacházení ve smyslu azylového práva, za nepřezkoumatelný, neboť pouze odkázal na rozhodnutí správního orgánu s tím, že tento se s danou otázkou vypořádal vyčerpávajícím způsobem. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Předložená kasační stížnost Nejvyššímu správnímu soudu předestírá k rozhodnutí dvě základní otázky, které lze s jistotou mírou zobecnění označit jako 1) otázku příslušnosti k určité sociální skupině osob s jazykovými problémy a 2) otázku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu pro nedostatek důvodů.

V případě první otázky Nejvyšší správní soud konstatuje, že touto se již opakovaně zabýval a dostatečně vypořádal (viz rozsudek ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 – 48, rozsudek ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 – 60, publikovaný pod č. 364/2004 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, publikovaný pod č. 401/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Konkrétně ve vztahu k danému případu pak připomíná, že příslušnost ke skupině osob s jazykovými problémy v zemi původu nelze samu o sobě (aniž je provázena dalším znakem sociálně specifickým) považovat za znak příslušnosti k sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, www.nssoud.cz). Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal v této otázce žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

Naproti tomu otázka druhá podle Nejvyššího správního soudu věcné projednání zasluhuje, a to z důvodu uvedeného sub 4) kritérií přijatelnosti, tj. pro zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky (§ 104a s. ř. s.). Konkrétně se jedná o pochybení krajského soudu spočívající v nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Vychází-li Nejvyšší správní soud z toho, že jakožto kasační soud je v zásadě soudem přezkumným, pak nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí tomuto základnímu atributu jeho rozhodovací činnosti do značné míry brání. Je-li totiž rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu kasačním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí prostě věcně přezkoumat nelze. Nepřezkoumatelnost je tedy vadou natolik závažnou, že se jí soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 3 s. ř. s.). Má-li přitom jakékoli rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí: 1) srozumitelné a 2) opřené o dostatek důvodů. V čem lze spatřovat tyto jednotlivé atributy testu přezkoumatelnosti, však s. ř. s. nestanoví, a proto je třeba vycházet z toho, co vytvořila dosavadní správní judikatura.

Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo

rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, sp. zn. 2 Azs 47/2003 – 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze obecně považovat rovněž takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Ve světle této judikatury je zřejmé, že žádná ze shora takto specifikovaných skutečností způsobujících nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost nenastala, neboť napadený rozsudek krajského soudu netrpí absencí základních zákonných náležitostí, z nichž je patrné, co je výrok a co odůvodnění, kdo byli účastníci řízení, jak bylo rozhodnuto, kdo byl rozhodnutím zavázán atd. Tak tomu ovšem není v případě nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, neboť v daném případě rozsudek krajského soudu trpí absencí jakékoli úvahy a argumentace ve vztahu k žalobní námitce stěžovatelky, že správní orgán nezohlednil její situaci v případě návratu, kdy bude násilně nucena studovat korán a oblékat se jako muslimka. Krajský soud se v tomto ohledu totiž omezil na konstatování, že žalovaný správní orgán se s odůvodněním toho, že takové skutečnosti nelze podřadit pod mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ve smyslu azylového práva, vypořádal vyčerpávajícím způsobem.

Tento závěr krajského soudu Nejvyšší správní soud nesdílí.

V obecné rovině jistě nelze vyloučit případy, kdy soud v rámci své přezkumné činnosti vyjde z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu či na něho přímo odkáže s tím,

že se s ním ztotožňuje; musí však uvést, v čem a jak konkrétně toto odůvodnění vyvrací konkrétní žalobní námitky. Předpokladem pro tento postup je proto plně individualizované a precizní odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, které poskytuje dostatečnou skutkovou i právní oporu pro tento postup.

Funkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a nepochybně i zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí. Ostatně jedním ze základních principů materiálního právního státu je respektování zásady předvídatelnosti zákona a vyloučení prostoru pro případnou svévoli ze strany exekutivní moci, resp. rozhodujících správních orgánů, kterou v několika svých rozhodnutích formuloval Ústavní soud tak, že jedním z principů, představujících součást práva na řádný proces a vylučujících libovůli při rozhodování, je nezbytná návaznost mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 1997, sp. zn. III. ÚS 271/97, publikovaný pod č. 24 Sb.n.u.ÚS, svazek 7, str. 153).

V souzené věci, jak je zřejmé nejen z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, ale i ze správního spisu, však správní orgán ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany přistoupil k odůvodnění do jisté míry paušalizovanému a nevykazujícimu naplnění nejen požadavku přísně individuálního přístupu, ale také požadavku uvedení úvah, kterými se při rozhodování v dané věci řídil.

Zákon o azylu ve svém § 14a stanoví:

„(1) Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

(2) Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
- b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
- c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
- d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*

Jakkoli se tedy doplňková ochrana, jakožto jedna z forem mezinárodní ochrany, vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele do země původu, jsou při rozhodování o jejím udělení do značné míry určující (mimo jiné) i tvrzení žadatele. V daném případě je to tvrzení, resp. výpověď nezletilé stěžovatelky během pohovoru k její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v němž na otázku měla jsi v Kazachstánu nějaké problémy, uvedla: *„Ano nutili mne, abych se oblékala podle nich a mluvila kazašsky.“* Na otázku kdo tě nutil, odpověděla: *„Učitelé ve škole a lidé v okolí, třeba sousedé.“* Na otázku jak tě nutili, odpověděla: *„Říkali mi to opakovaně.“* (viz protokol o pohovoru ze dne 1. 11. 2006 založený ve správním spise). Žalovaný správní orgán však v odůvodnění

svého rozhodnutí pouze konstatoval, že na základě výpovědi stěžovatelky není důvod se domnívat, že by žadatelka mohla být v případě svého návratu do vlasti vystavena mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Vyšel přitom z informací, na jejichž základě hodnotil situaci týkající se podmínek pro udělení azylu, a současně poukázal na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, a sice na rozsudek ze dne 30. 10. 1991 ve věci Vilvarajah a další proti Spojenému království, stížnosti č. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87, 13448/87, a na rozsudek ze dne 25. 3. 1993, ve věci Costello-Roberts proti Spojenému království, stížnost č. 13134/87. Podle prvního z citovaných rozsudků pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví zákaz mučení a nelidského či ponižujícího trestání nebo zacházení [srov. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu]. Podle posléze citovaného rozsudku, aby bylo možné pokládat trest za ponižující a aplikovat na něj čl. 3 citované úmluvy, musí ponižení a pokoření, které tento trest provázejí, dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Z toho rozhodující správní orgán dovodil, že v případě stěžovatelky nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany, aniž by přitom v tomto směru uvedl, proč v posuzované věci jde v případě stěžovatelky o pouhou možnost špatného zacházení a proč by u stěžovatelky toto zacházení nedosáhlo požadované intenzity.

Tento postup nelze podle názoru zdejšího soudu akceptovat, zvláště za situace, kdy stěžovatelka již v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany (a dlužno dodat pohovoru velmi krátkém a povrchně vedeném) zmínila výše uvedené skutečnosti.

Zákaz mučení a nelidského či ponižujícího trestání nebo zacházení je zákazem absolutním, který nelze suspendovat a který je nutno ve vztahu k možnosti takové hrozby posuzovat velmi pečlivě. Tento zákaz někdy souhrnně označovaný jako „zákaz špatného zacházení“ je třeba v obecném smyslu chápat jako zákaz jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost. Podle míry zásahu do lidské důstojnosti nebo dokonce do tělesné integrity může mít špatné zacházení konkrétně podobu mučení, krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Nejmenší závažnost (z hlediska intenzity utrpení) pak vykazuje ponižující zacházení, kterýžto pojem pokrývá podle Evropského soudu pro lidská práva jednání, jež ponižuje hrubě jednotlivce před jiným nebo ho nutí jednat proti jednotlivci či svému svědomí. Výkladem štrasburských institucí došlo k rozšíření tohoto pojmu (a tím i posílení ochrany lidské důstojnosti) v oblasti každodenního života společnosti, jakým bezpochyby je i vzdělávání na základních školách a s ním související požadavek náboženské a názorové plurality přijatelné pro všechny děti a jejich rodiče. Zvláště intenzivním se pak tento požadavek jeví za situace, kdy právu na náboženskou svobodu odpovídá povinnost státu zdržet se preferování jednoho náboženství před druhým, zákaz zavádění, propagace určitého náboženství a jeho vnucování občanům.

V tomto směru Nejvyšší správní soud pouze na okraj – pro vystihnoutí hloubky problému – připomíná, že otázku náboženských a etnických symbolů ve veřejném prostoru (typicky ve školách) řešily mnohé nejvyšší soudy v západní Evropě a např. ve Francii byl v roce 2004 přijat zákon zakazující ve všech veřejných školách nošení symbolů či znaků, kterými žáci okázale demonstrovují svoji náboženskou příslušnost. Daná otázka byla také předmětem rozhodování Evropského soudu pro lidská práva,

který ve svém rozhodnutí ze dne 15. 2. 2001 ve věci Dahlab proti Švýcarsku, stížnost č. 42393/98, sice na jedné straně uznal pozitivní svobodu učitelky demonstrovat její víru ve škole, jakožto veřejném prostoru, nošením muslimského šátku, na druhé straně však konstatoval, že tato pozitivní svoboda je omezena negativní svobodou ostatních nebýt vystaveni působení náboženských symbolů. V tomto kontextu soud navíc připomněl význam místa, na kterém k danému omezení svobody dochází s tím, že malé děti v základní škole jsou náchylnější k ovlivňování a že v jejich případě je třeba dbát zvláštní opatrnosti.

Prizmatem výše uvedeného lze tedy uzavřít, že v předmětné věci není a nebylo správním orgánem postaveno na jisto, zda stěžovatelce v současnosti hrozí nebezpečí ponižujícího zacházení v podobě nucení jednat proti jejímu svědomí, resp. náboženskému přesvědčení spočívajícího konkrétně v nucení nosit ve škole (i jinde) muslimský oděv, případně studovat korán, což svými dopady může fakticky naplnit efekt obrácení na víru. V důsledku toho je podle názoru Nejvyššího správního soudu napadený rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť tento pouze odkázal na odůvodnění zamítavého rozhodnutí správního orgánu, čímž se dopustil pochybení, jež vykazuje takovou intenzitu, která by mohla mít vliv na samo hmotněprávní postavení stěžovatelky.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu